

Phẩm 4: TÍN GIẢI

Lúc bấy giờ Tuệ mạng Tu-bồ-đề, Đại Ca-chiên-diên, Đại Ca-diếp, Đại Mục-kiền-liên được nghe Phật nói pháp chưa từng có. Xá-lợi-phất, được Thế Tôn thọ ký sẽ thành Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác, lòng sinh hy hữu hớn hở vui mừng, liền từ chỗ ngồi đứng dậy chỉnh đốn y phục, trích vai áo bên phải, quỳ gối bên phải chầm chập tay nhất tâm cúi mình cung kính chiêm ngưỡng dung nhan Phật mà bạch rằng:

–Chúng con đứng đầu trong Tăng chúng, tuổi tác già nua, tự cho đã được Niết-bàn không còn gì kham nhiệm được nữa, cũng chẳng còn cầu tiến Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác. Thế Tôn thuở trước nói pháp đã lâu. Lúc đó chúng con ở nơi chỗ ngồi thân thể mỗi mệt, chỉ nhớ nghĩ đến không, vô tướng, vô tác. Còn đối với các pháp du hý thần thông, thanh tịnh cõi Phật, độ thoát chúng sinh của Bồ-tát thì lòng chúng con không ưa thích. Bởi vì sao? Thế Tôn khiến chúng con ra khỏi ba cõi được chứng Niết-bàn. Nay tuổi đã già nua, đối với đạo Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác Phật dạy cho Bồ-tát, chúng con không hề sinh một ý nghĩ nào ham thích. Hôm nay ở trước Phật nghe thọ ký cho Thanh văn sẽ được Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác, chúng con lòng rất vui mừng, được pháp chưa từng có. Không ngờ hôm nay bỗng nhiên được pháp hy hữu, tự thấy may mắn được lợi ích lớn quý báu vô lượng không cầu mà được.

Bạch Thế Tôn! Hôm nay chúng con muốn nói thí dụ để làm rõ nghĩa đó.

Ví như có người tuổi còn thơ bé bỏ cha trốn đi qua ở lâu nơi nước khác hoặc mười, hai mươi đến năm mươi năm. Người đó lớn lên nghèo cùng khốn khổ, rong ruổi bốn phương để cầu cơm áo, lần hồi không ngờ trở về bản quốc.

Người cha từ trước đến nay tìm con không được, dừng lại ở một thành nọ. Nhà người này giàu lớn, của báu vô lượng, kho lẫm đầy những vàng, bạc, lưu ly, san hô, hổ phách, pha lê, châu ngọc, tôi tớ người hầu rất đông, voi, ngựa, xe cộ, bò, dê nhiều vô số, lợi tức xuất nhập đến các nước khác, khách thương buôn bán cũng rất đông đảo.

Bấy giờ gã nghèo cùng kia lang thang qua các xóm làng trong nước, lần hồi đến thành nơi người cha ở.

Người cha hằng nhớ con, cùng con ly biệt hơn năm mươi năm mà không hề nói cho ai biết chuyện đó, chỉ tự suy nghĩ ôm lòng hối hận. Ông tự nghĩ mình đã già cả, nhà có nhiều của cải vàng bạc tràn đầy kho lẫm, không con cái một mai chết đi, của cải thất thoát chẳng biết giao cho ai, cho nên lúc nào cũng nghĩ đến con. Ông lại nghĩ nếu gặp được con giao phó của cải sẽ thản nhiên khoái lạc không còn âu lo.

Thưa Thế Tôn! Bấy giờ gã cùng tử làm thuê làm mướn lần hồi không ngờ đến nhà người cha đứng bên cửa, xa trông thấy cha ngồi giường sư tử, ghế báu đỡ chân, Bà-la-môn, Sát-đế-lợi, Cư sĩ bao quanh cung kính. Trên người trang sức chuỗi ngọc trai giá trị ngàn vạn, người hầu hạ, kẻ tôi tớ cầm phất trần đứng hầu hai bên. Trên che màn báu, cờ phướn thả rủ, nước thơm rưới đất rải các danh hoa, vật báu chưng bày la liệt. Phát ra, thâu vào, lấy, cho đủ thứ, oai đức rất tôn nghiêm.

Gã cùng tử thấy cha có thế lực lớn liền sinh lòng lo sợ, hối hận sao đã đến đây. Gã thầm nghĩ: “Ông này chắc là vua, không thì cũng bằng vua. Đây chẳng phải là nơi ta làm thuê để kiếm được gì. Chi bằng ta qua xóm nghèo, có chỗ để ta ra sức làm kiếm cái ăn cái mặc. Nếu ở đây lâu ắt người ta sẽ cưỡng bức bắt ta làm việc.” Nghĩ vậy rồi, gã rảo bước bỏ đi.

Bấy giờ trưởng giả ngồi nơi tòa sư tử trông thấy con liền nhớ ra, lòng rất vui mừng

tự nghĩ: “Của cải kho tàng của ta nay đã có người giao phó rồi. Ta thường nghĩ nhớ đứa con này nhưng không tìm ra. Nay bỗng dưng nó tự đến, ta thật toại nguyện. Ta dẫu tuổi già vẫn còn tham tiếc.” Rồi sai người đuổi theo bắt lại.

Lúc ấy sứ giả vội chạy đi bắt. Gã cùng tử kinh ngạc kêu oan:

–Tôi không xúc phạm gì, sao lại bắt tôi?

Sứ giả cứ cưỡng bách bắt đem về. Khi đó gã cùng tử tự nghĩ không có tội chi mà bị bắt, chắc là phải chết, lại càng sợ hơn, ngất xỉu ngã xuống đất.

Người cha từ xa trông thấy bèn bảo sứ giả:

–Ta không cần người đó nữa, chớ cưỡng ép đem lại đây, lấy nước lạnh rưới lên mặt cho nó tỉnh lại và đừng nói gì hết.

Vì sao vậy? Cha biết con mình ý chí thấp kém, sự giàu sang của mình làm con khiếp sợ. Biết chắc là con mình rồi bèn dùng phương tiện, không cho ai biết là con của mình. Sứ giả bảo gã cùng tử:

–Nay ta cho người đi đâu tùy ý.

Gã cùng tử vui mừng được điều chưa từng có, từ dưới đất đứng dậy, đi qua xóm nghèo để kiếm cơm áo.

Bấy giờ trưởng giả muốn dụ dẫn người con, bày chức phương tiện thăm sai hai người hình sắc tiêu tụy không có oai đức rằng:

–Hai người qua đó từ từ nói với gã cùng tử rằng ở đây có chỗ làm trả công gấp bội. Gã cùng tử chịu thì dắt về đây cho làm. Nếu hỏi làm gì thì nói thuê người hốt phân. Hai ta với người cùng làm.

Khi đó hai sứ giả liền tìm gã cùng tử rồi thuật lại đầu đuôi như trên.

Bấy giờ gã cùng tử trước hỏi giá tiền, rồi đến hốt phân. Người cha thấy con, thương xót mà lấy làm quái lạ. Rồi một ngày khác người cha ở trong cửa sổ xa trông thấy con ốm o tiêu tụy, phân đất bụi bặm dơ dáy bầy hầy, liền cởi bỏ chuỗi ngọc, áo tốt mịn màng cùng đồ trang sức, mặc áo vải thô, rách rưới bẩn thỉu, bụi đất lấm thân, tay mặt cầm đồ hốt phân, bộ dạng dễ sợ bảo các người làm rằng: “Các người phải siêng năng làm việc, không được biếng nhác nghỉ ngơi.” Dùng phương tiện đó để đến gần người con.

Lúc sau lại bảo người con:

–Chàng trai này, người thường làm ở đây đừng nên đi nơi khác, ta sẽ trả giá thêm cho người. Những thức cần dùng như bột, gạo, bột, muối, dấm người chớ ngại. Ở đây cũng có người đầy tớ già, nếu cần ta cấp cho. Cứ yên tâm, ta như cha của người vậy, đừng lo gì hết. Vì sao vậy? Vì ta tuổi tác đã già mà người thì trai trẻ khỏe mạnh. Trong lúc làm việc, người thường không đối trá trễ nãi hay giận hờn oán than. Ta thấy người không có các điều xấu đó như những người làm công khác. Từ nay về sau ta coi như con đẻ của ta vậy. Trưởng giả liền đặt tên cho và gọi là con.

Khi đó gã cùng tử dầu mừng cho việc đó song vẫn còn tự coi mình là khách, là người làm công hèn hạ. Vì vậy mà trong hai mươi năm thường sai hốt phân, sau đó mới dần dần được tin cậy ra vào không ngại, nhưng chỗ ở của gã cũng vẫn chỗ cũ.

Bạch Thế Tôn! Bấy giờ trưởng giả có bệnh, tự biết mình sắp chết không lâu, mới bảo gã cùng tử rằng:

–Ta nay có nhiều vàng bạc trân báu đầy kho lẫm. Trong đó nhiều ít, nên giữ, nên cho, con đều phải biết. Lòng ta như vậy con hãy thể theo ý ta. Vì sao vậy, nay ta cùng con đã là không xa lạ. Hãy gắng dụng tâm, chớ để thất thoát.

Khi ấy gã cùng tử liền ghi lãnh lời dạy bảo, biết các của cải vàng bạc trân báu và các kho tàng mà hoàn toàn không có ý muốn lấy riêng cái gì dù đáng giá một bữa ăn. Còn chỗ ở của gã cũng vẫn ở chỗ cũ, do tâm chí hèn kém chưa bỏ được.

Qua ít lâu sau người cha biết ý chí con lần đã thông thái, thành tựu chí lớn, tự chế tâm địa ngày trước là thấp hèn. Đến khi gần lâm chung ông gọi người con đến và họp cả thân tộc, Quốc vương, Đại thần, Sát-đế-lợi, Cư sĩ. Khi tập họp đông đủ, ông liền tự tuyên bố rằng:

–Các vị nên biết, người này là con tôi, do tôi sinh ra, ngày trước ở thành nọ bỏ tôi trốn đi, trôi nổi khổ sở hơn năm mươi năm, vốn là tên ấy còn tôi tên ấy. Xưa ở thành ấy lo lắng tìm kiếm, bỗng nhiên gặp được nơi đây. Người này vốn thật con tôi, tôi là cha. Nay tất cả bao nhiêu của cải của tôi đều là của con tôi. Trước đây của cải xuất ra thâu vào con tôi đây đều biết.

Bạch Thế Tôn! Khi đó gã cùng tử nghe cha nói lời này liền rất vui mừng được điều chưa từng có mà nghĩ rằng: “Ta vốn không có lòng mong cầu, nay kho báu này tự nhiên mà đến.”

Bạch Thế Tôn! Vị đại phú trưởng giả đó là Như Lai, còn chúng con đều giống như con của Phật. Như Lai thường nói chúng con là con.

Bạch Thưa Thế Tôn! Chúng con vì ba thứ khổ nên ở trong sinh tử chịu các đau đớn mê lầm không hiểu biết, ưa thích các pháp Tiểu thừa. Ngày nay Thế Tôn khiến chúng con suy nghĩ dẹp trừ các pháp hý luận phân dơ. Chúng con ở trong đó siêng năng tinh tấn được đến Niết-bàn, cái giá của một ngày. Được như vậy rồi lòng rất vui mừng tự cho là đủ mà nói rằng: “Ở trong Phật pháp, do siêng năng tinh tấn nên đạt được rộng nhiều.”

Nhưng Thế Tôn biết trước chúng con lòng ưa muốn thấp hèn, ham pháp Tiểu thừa, chúng con bèn bị buông bỏ chẳng vì phân biệt: “Các người sẽ có phần Bảo tàng tri kiến của Như Lai.”

Thế Tôn dùng sức phương tiện nói trí tuệ của Như Lai. Chúng con theo Phật được cái giá Niết-bàn một ngày cho là được nhiều rồi, đối với pháp Đại thừa này không có chí mong cầu. Chúng con lại nhân trí tuệ của Phật, vì các Bồ-tát mà khai thị diễn nói, nhưng chính tự mình lại không có chí muốn đối với pháp đó.

Vì sao vậy? Phật biết chúng con ưa muốn pháp Tiểu thừa, nên dùng sức phương tiện thuận theo chúng con mà nói pháp. Chúng con không biết mình thật sự là con Phật. Ngày nay chúng con mới biết Thế Tôn không lẫn tiếc trí tuệ của Phật.

Vì sao vậy? Chúng con từ xưa đến nay thật sự là con Phật mà chỉ ưa muốn pháp Tiểu thừa. Nếu chúng con có tâm yêu thích Đại thừa thì Phật đã vì chúng con mà nói pháp Đại thừa. Ở trong kinh này chỉ nói pháp Nhất thừa. Lúc xưa Phật ở trước Bồ-tát chê trách Thanh văn là ưa pháp Tiểu thừa. Nhưng Phật thật sự dùng Đại thừa để giáo hóa. Vì vậy mà chúng con nói vốn không có lòng mong cầu mà nay kho báu của Pháp vương tự nhiên đến. Cái mà người con Phật đáng có, ngày nay đều đã có được.

Bấy giờ Ma-ha Ca-diếp muốn làm rõ lại nghĩa trên nói bài kệ:

*Chúng con hôm nay
Nghe tiếng Phật dạy,
Hớn hở vui mừng
Được chưa từng có.
Phật nói Thanh văn*

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Sẽ thành Phật quả.
Châu báu Vô thượng
Không cầu mà được.
Như đứa trẻ con
Thơ dại không biết
Bỏ cha trốn nhà
Đi đến phương khác.
Nổi trôi các nước
Hơn năm mươi năm.
Người cha buồn nhớ
Tìm kiếm bốn phương.
Kiếm tìm đã mỏi
Dừng lại thành kia.
Xây dựng cửa nhà
Hưởng vui năm dục.
Nhà này cự phú
Có nhiều bạc vàng
Xa cừ, mã não
Ngọc trai, lưu ly
Voi, ngựa, bò, dê
Kiệu cán, xe cộ
Ruộng đất, tôi tớ
Nhân dân đông nhiều
Xuất nhập lợi tức
Đến tận nước khác.
Khách thương buôn bán
Xứ nào cũng có.
Ngàn vạn ức chúng
Cung kính vây quanh,
Thường được vua chúa
Đem lòng mến yêu.
Hào tộc các quan
Thấy đều tôn trọng.
Vì các lễ đó
Đông đúc tới lui.
Giàu mạnh như vậy,
Có thế lực lớn,
Mà tuổi đã cao
Mong con buồn nhớ.
Ngày đêm suy nghĩ
Chết sắp đến nơi.
Con dại bỏ ta
Hơn năm mươi năm,
Kho tàng các thứ
Biết làm sao đây?

Trong khi cùng tử
Đi tìm ăn mặc,
Xóm nọ làng kia
Nước này nước khác.
Có khi kiếm được
Có lúc thì không.
Đói ăn gầy gò
Đầy người ghẻ lác.
Lần lữa đi qua
Đến thành cha ở.
Làm thuê làm mướn
Đến trước nhà cha.
Bấy giờ trưởng giả
Đang ở trong nhà
Màn giăng châu báu
Sư tử tòa cao
Quyến thuộc vây quanh
Đông người hầu hạ.
Có người tính toán
Báu vật bạc vàng,
Của cải ra vào
Giấy tờ ghi chép.
Cùng tử thấy cha
Giàu mạnh tôn nghiêm
Nghĩ là quốc vương
Hoặc đồng vua chúa.
Kính sợ tự hỏi
Sao lại đến đây?
Rồi thầm nghĩ rằng:
“Nếu ở đây lâu,
Ắt bị bức ép
Sai khiến không công.”
Suy nghĩ vậy rồi
Rảo bước đi thẳng.
Tìm hỏi xóm nghèo
Muốn qua làm mướn.
Trưởng giả lúc này
Trên tòa Sư tử
Xa trông thấy con,
Trong lòng nhận biết.
Liên sai sứ giả
Đuổi theo bắt về.
Cùng tử kêu oan
Ngất xỉu xuống đất.
Người này bắt ta

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Chắc giết chết mất.
Cần chi ăn mặc
Khiến phải thế này!
Trưởng giả biết con
Ngu hèn đại dột.
Chẳng tin ta nói.
Chẳng tin là cha.
Liền dùng phương tiện
Lại sai người khác
Mắt chột lùn xấu
Oai đức cũng không:
Các người bảo nó
Rằng ta sẽ thuê
Hốt dọn phân nơ
Trả tiền gấp bội.
Cùng tử nghe vậy
Mừng vui theo về.
Dọn dẹp phân nơ
Làm sạch nhà cửa.
Trưởng giả trong cửa
Thường thấy con mình.
Nghĩ con ngu dại
Thích việc thấp hèn.
Bấy giờ trưởng giả
Mặc đồ rách bẩn
Cầm đồ hốt phân
Qua chỗ đứa con
Phương tiện gần gũi
Bảo ráng siêng năng
Lại tặng tiền mượn,
Cho dầu xoa chân,
Ăn uống phủ phê
Chiếu nằm êm ấm.
Cặn kẽ dặn dò:
Người siêng làm việc!
Rồi dịu dàng bảo:
Ta coi như con.
Trưởng giả có trí
Dẫn cho vào ra.
Hai mươi năm qua
Cửa nhà coi sóc.
Cho biết vàng bạc
Ngọc trai, pha lê
Vật hàng xuất nhập
Đều cho biết hết.

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Nhưng ở ngoài cửa
Nương nấu lều tranh,
Tự nghĩ phận nghèo
Không có vật đó.
Cha biết lòng con
Dần đã rộng mở.
Của cải muốn giao
Liên hợp thân tộc,
Quốc vương, đại thần,
Sát-lợi, Cư sĩ.
Rồi trong cuộc họp
Nói là con mình
Bỏ đi nước khác
Hơn năm mươi năm.
Gặp được đến nay
Hai mươi năm chẵn.
Trước ở thành nọ
Mất đứa con này.
Đi tìm khắp xứ
Mới đến nơi đây.
Của cải của ta
Nhân dân nhà cửa,
Thấy đều giao phó
Sử dụng mặc tình.
Con nhớ xưa nghèo
Ý chí hèn kém.
Nay ở với cha
Được nhiều châu báu,
Cùng với cửa nhà,
Bao nhiêu của cải.
Lòng rất vui mừng
Được chưa từng có.
Phật cũng như thế
Con ưa Tiểu thừa
Nên chưa từng nói
Các con thành Phật.
Chỉ nói chúng con
Được các vô lậu,
Thành tựu Tiểu thừa
Thanh văn đệ tử.
Phật bảo chúng con
Nói pháp tối thượng.
Tu tập pháp này
Sẽ thành Phật quả.
Con vâng lời Phật

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Vì Bồ-tát lớn,
Dùng các nhân duyên
Cùng các thí dụ
Bao nhiêu ngôn từ
Nói đạo Vô thượng.
Các hàng Phật tử
Theo con nghe pháp,
Ngày đêm suy xét
Tu tập siêng năng.
Bấy giờ chư Phật
Liên thọ ký cho:
Các ông đời sau
Sẽ được thành Phật.
Các pháp bí tàng
Tất cả chư Phật
Chỉ vì Bồ-tát
Mà dạy sự thật,
Chẳng vì chúng con
Nói pháp chân yếu.
Như cùng tử kia
Được gần bên cha
Dẫu biết các vật
Lòng chẳng mong cầu.
Chúng con dẫu nói
Phật pháp bảo tàng,
Mà chí nguyện không,
Thì cũng như vậy.
Chúng con nội diệt,
Tự cho đã đủ.
Xong việc này rồi
Không còn gì khác.
Chúng con dẫu nghe
Thanh tịnh cõi Phật,
Giáo hóa chúng sinh
Đều không ham thích.
Thế là vì sao?
Vì tất cả pháp
Là không, vắng lặng.
Không diệt, không sinh,
Không lớn, không nhỏ,
Vô lậu, vô vi.
Suy nghĩ vậy rồi
Không sinh ham thích.
Chúng con từ lâu
Với trí tuệ Phật,

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Không thích, không tham
Lại không chí nguyện.
Mà với pháp mình
Cho là rất ráo!
Chúng con từ lâu
Tu tập pháp không,
Để thoát khỏi nạn
Khổ não ba cõi,
Trụ thân sau cùng
Niết-bàn hữu dư.
Điều Phật dạy bảo
Chúng đạo không ngoa.
Tức là có thể
Báo ân Đức Phật.
Chúng con lại vì
Các hàng Phật tử
Nói pháp Bồ-tát
Để cầu Phật đạo.
Nhưng với pháp đó
Tự không mong muốn.
Đạo sư thấy bỏ
Xét biết lòng con,
Ban đầu không khuyên
Chỉ nói thật lợi.
Như phú trưởng giả
Biết con kém hèn,
Bèn dùng phương tiện
Thuyết phục lòng con.
Rồi sau mới giao
Tất cả cửa cải.
Phật cũng như thế
Hiện việc ít có.
Biết ưa Tiểu thừa
Dùng sức phương tiện,
Điều phục tâm con
Rồi dạy trí lớn.
Chúng con ngày nay
Được chưa từng có,
Trước chẳng phải mong
Mà nay tự được.
Như cùng tử kia
Được báu vô lượng.
Thế Tôn, con nay
Đắc đạo chứng quả,
Tuệ nhãn thanh tịnh

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Nơi vô lậu pháp.
Chúng con từ lâu
Giữ Phật tịnh giới,
Mới có ngày nay
Được quả báo đó.
Trong pháp Pháp vương
Lâu tu phạm hạnh.
Nay được vô lậu
Vô thượng quả lớn.
Chúng con ngày nay
Mới thật Thanh văn,
Đem tiếng Phật đạo
Cho tất cả nghe.
Chúng con ngày nay
Thật là La-hán,
Ở các thế gian
Trời, Người, Ma, Phạm
Khắp nơi trong đó
Đáng thọ cúng dường.
Ân lớn Thế Tôn
Đem việc ít có
Thương xót dạy bảo
Lợi ích chúng con.
Vô lượng ức kiếp
Không báo đền được.
Tay chân mình mấy
Đầu lễ cung kính,
Tất cả cúng dường
Không báo đền được.
Hoặc dùng đầu đội
Hai vai công vác
Kiếp số hằng sa
Tận tâm cung kính.
Lại sắm thức ngon
Áo báu vô lượng
Các thứ ngọ cụ
Cùng với thuốc men.
Ngư châu, Chiên-đàn
Và các châu báu
Xây dựng tháp miếu,
Áo báu trải đất
Các thứ trên đây
Dùng để cúng dường
Trải kiếp hằng sa
Cũng không đáp được.

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

*Chư Phật ít có,
Vô lượng, vô biên
Không thể nghĩ bàn
Sức thần thông lớn,
Vô lậu vô vi
Là vua các pháp.
Vì kẻ hạ liệt
Đến việc như thế,
Hiện tướng phàm phu
Tùy cơ giáo hóa.
Chư Phật nơi pháp
Hết sức tự tại.
Biết các chúng sinh
Có nhiều dục lạc,
Cùng các chí lực
Tùy mỗi khả năng,
Dùng vô lượng dụ
Để mà nói pháp.
Tùy các chúng sinh,
Căn lành đời trước,
Biết đã thành thực
Hay chưa thành thực,
Mỗi mỗi suy lường
Phân biệt đã rõ,
Nơi đạo Nhất thừa
Tùy cơ nói ba.*

